

RETTENS KENDELSE (Femte Afdeling)

4. juli 1991 *

I sag T-47/90,

Annie Herremans, gift Bach, tjenestemand ved Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, med bopæl i Bruxelles, ved advokat Jacques Bourgaux, Bruxelles, og med valgt adresse i Luxembourg hos advokatfirmaet Arendt & Medernach, 4, avenue Marie-Thérèse,

sagsøger,

mod

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved Sean van Raepenbusch, Kommissionens Juridiske Tjeneste, som befuldmægtiget, og med valgt adresse i Luxembourg hos Guido Berardis, Kommissionens Juridiske Tjeneste, Centre Wagner, Kirchberg,

sagsøgt,

angående en påstand om annulation af afgørelsen om at flytte sagsøgeren til en anden af Kommissionens bygninger, hvor sagsøgeren skal udføre arbejde som betjent,

har

DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS RET I FØRSTE INSTANS
(Femte Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, C. P. Briët, og dommerne H. Kirschner og J. Biancarelli,

justitssekretær: H. Jung,

afsagt følgende

* Processprog: fransk.

Kendelse

- 1 Ved stævning indleveret til Rettens Justitskontor den 6. november 1990 har Annie Herremans anlagt sag med påstand om annullation af »ansættelsesmyndighedens afgørelse af 12. marts 1990«, hvorved hun blev flyttet fra Breydel-bygningen til Saint-Michel-bygningen. I påstanden »tager sagsøgeren desuden forbehold om senere at opføre kravet på godtgørelse for ikke-økonomisk skade«.

Faktiske omstændigheder, retsforhandlinger og påstande

- 2 Sagsøgeren, der er født i 1935, fik i 1973 beskæftigelse som lokalt ansat ved Kommissionen. I 1985 blev hun udnævnt til tjenestemand i lønklasse D 3. Sagsøgeren er for tiden indplaceret i lønklasse D 2 og arbejder som betjent i Generaldirektorat IX, Generel Administration 4, Interne Tjenester.
- 3 Efter sygeorlov genoptog sagsøgeren sit arbejde før julen 1989. Efter successivt at have gjort tjeneste i to forskellige bygninger anmodede sagsøgeren om at få et nyt tjenestested, som lå tættere på hendes bopæl. Hun blev herefter flyttet til Breydel-bygningen, der lige var taget i brug.
- 4 Sagsøgeren havde fra januar 1990 flere sammenstød med den overordnede med ansvar for bygningen, S., tjenestemand i lønklasse C 4, hvorunder sidstnævnte — som ifølge Kommissionens konstatering ofte anvendte et groft, seksuelt præget sprog over for sine medarbejdere — over for hende og i kollegernes nærværelse havde anvendt vulgær og krænkende tiltale. Sagsøgeren klagede til Personaleudvalget over denne adfærd.
- 5 Forholdet mellem sagsøgeren og den pågældende chef blev fortsat dårligere. Den 11. marts 1990, efter endnu en episode, førte chefen sagsøgeren ind i sektionschef Garcia Souto's kontor. Souto foreslog i kontorchefens fravær sagsøgeren, at hun fra den følgende morgen skulle arbejde i en anden bygning. Sagsøgeren blev an-

modet om at vælge en anden bygning og valgte Saint-Michel-bygningen, som ligger i nærheden af hendes bopæl.

- 6 Den følgende dag, den 12. marts 1990, påbegyndte sagsøgeren sit arbejde i Saint-Michel-bygningen. Samme dag blev hun indkaldt til møde med kontorchefen, Ravier, om sit ændrede tjenestested.
- 7 Den 27. marts 1990 tilstillede sagsøgeren Hay, generaldirektøren for personale og administration, en skrivelse. Heri beklagede hun sig over, at hendes tidligere chef, S., havde flyttet hende fra bygningen uden begrundelse, hvilket alene kunne skyldes, at hun ifølge hans opfattelse stod i for nær kontakt med Personaleudvalget. Hun tilføjede, at hun havde oplyst Personaleudvalget om den grove og vulgære tiltale, som S. havde anvendt, og erklærede, at hun derfor ikke kunne acceptere denne usaglige forflyttelse.
- 8 Den 6. april 1990 indgav sagsøgeren ved to særskilte skrivelser dels en ansøgning om bistand i henhold til artikel 24 i vedtægten for tjenestemænd i De Europæiske Fællesskaber (herefter benævnt »vedtægten«), dels en klage. I ansøgningen beklagede hun sig over at have været udsat for »seksuel chikane i form af krænkende tiltale«, fra S., den overordnede med ansvar for Breydel-bygningen, hvor hun arbejdede. Desuden gjorde hun gældende, at hun havde været udsat for »psykisk forulempelse«, idet hendes overordnede, Garcia Souto, i S.'s nærvær havde anmodet hende om at indvillige i forflyttelse til en anden bygning og havde udsat hende for et sådant pres, at hun ikke havde kunnet gøre andet end at »indvillige«. Hun tilføjede, at Garcia Souto's begrundelse for denne foranstaltning var det dårlige personlige forhold, der var opstået mellem den ansvarlige for bygningen og hende, og at det klart var blevet angivet, at foranstaltningen overhovedet ikke vedrørte hendes faglige kvalifikationer. Hun anførte desuden, at hun var blevet tilrådet at fortie begrundelsen for flytningen, som »officielt skulle gennemføres i tjenestens interesse«.
- 9 Sagsøgerens klage, der blev indgivet i henhold til vedtægtens artikel 90, var rettet mod Garcia Souto's afgørelse om »at forflytte« hende til en anden bygning. Sagsøgeren gjorde gældende, at afgørelsen ikke var blevet meddelt hende skriftligt, lige-

som hun fandt dens indhold vildledende, da den dækkede over et særdeles alvorligt forhold. Hun tilføjede, at afgørelsen måtte ses i forbindelse med de omstændigheder, hun havde beskrevet i sin ansøgning om bistand, hvoraf kopi var vedlagt klagen, og hvoraf det ifølge sagsøgeren fremgik, at hun to gange havde været offer for sine overordnede adfærd.

- 10 Som følge af sagsøgerens ansøgning om bistand blev der foretaget en undersøgelse, hvorunder sagsøgeren og fem af hende udpegede vidner afgav forklaring. Sagsøgeren besvarede under afhøringen spørgsmålet om, hvorvidt hun virkelig ønskede sin forflyttelse til Saint-Michel-bygningen annulleret for at vende tilbage til Breydel-bygningen, med »at hun var lykkelig over at arbejde i Saint-Michel-bygningen, at hun havde rare kolleger, og at hun ikke ønskede at komme tilbage til Breydel-bygningen, i hvert fald ikke så længe S. var dér«.
- 11 Efter afhøringerne blev der indledt disciplinær forfølgning i henhold til vedtægtens artikel 87, hvorefter ansættelsesmyndigheden »efter forslag fra tjenestemandens overordnede eller på eget initiativ uden at have indhentet udtalelse fra disciplinærrådet [kan] give en advarsel eller en irettesættelse«. Efter at sagen var blevet behandlet af generaldirektøren for personale og en direktør i Kommissionen, blev der givet S. en skriftlig advarsel, som blev indsat i hans personlige aktmappe.
- 12 Sagsøgeren har til støtte for nærværende sag fremsat tre anbringender. Det første anbringende er, at flytningen af hende er retsstridig, idet den hverken er begrundet i tjenestens interesse eller i tjenstlige krav, ligesom hun finder den uretfærdig, fordi den straffer offeret for krænkelserne, ikke gerningsmanden. Hun anfører herved, at omstændighederne i forbindelse med flytningen af hende har skadet hendes omdømme, idet kolleger og venner med rette måtte undre sig over, at »en person i hendes alder brat opgiver sit arbejde« efter to på hinanden følgende flytninger til to forskellige bygninger. Sagsøgeren har desuden i replikken anført, at Kommissionens argument om tjenestens interesse reelt dækker over en retsstridig hensigt. Sagsøgeren anfører, at hendes henvendelse til Personaleudvalget »helt klart har spillet en rolle« i de overvejelser, der gik forud for afgørelsen om at flytte hende og ikke den overordnede med ansvar for bygningen.

- 13 Sagsøgeren har under sit andet anbringende gjort gældende, at vedtægtens artikel 25 er tilsidesat, idet afgørelsen om hendes flytning ikke blev meddelt hende skriftligt og ikke var begrundet. Hun har i replikken tilføjet, at flytningen af hende til en anden bygning indebærer et klagepunkt, idet den blev pålagt hende på et tidspunkt, da hun var i følelsesmæssigt oprør i højeste grad og ikke kunne forsvare sig.
- 14 Sagsøgerens tredje anbringende er, at administrationen ikke har overholdt sin bistandspligt. Sagsøgeren har desuden anført, at hun har lidt en vis ikke-økonomisk skade og udtrykkeligt taget forbehold om senere at opgøre kravet på godtgørelse herfor.
- 15 Kommissionen har vedrørende sagsøgerens første anbringende indledningsvis henvist til, at den har et vidt skøn ved organisationen af tjenesten og placeringen af personalet, såfremt den udøver dette skøn i tjenestens interesse og under overholdelse af stillingernes ækvivalens. Kommissionen bemærker, at sagsøgerens arbejdsopgaver hverken blev ændret eller reduceret ved flytningen af hende. Henset til den særdeles anspændte situation, der herskede i den afdeling, hvor sagsøgeren arbejdede, havde administrationen med føje konkluderet, at det var i tjenestens interesse at placere sagsøgeren andetsteds. Kommissionen har tilføjet, at en fjernelse af den for bygningen ansvarlige, »hvis faglige kompetence, bortset fra hans utilstedelige sprogbrug, er tilfredsstillende«, ville have været til skade for tjenesten, idet Breydel-bygningen lige var blevet taget i brug. Kommissionen hævder, at sektionschef Garcia Souto kun foreslog sagsøgeren at gøre tjeneste i en anden bygning, men ikke pålagde hende det. Ifølge Kommissionen protesterede sagsøgeren ikke mod en flytning under sine samtaler den 11. og 12. marts 1990 med henholdsvis Garcia Souto og Ravier, men erklærede sig meget tilfreds med denne foranstaltning under den undersøgelse, der blev foretaget efter hendes ansøgning om bistand. Kommissionen erkender, at det normalt, når man står over for seksuel chikane, må foretrækkes at flytte gerningsmanden og ikke offeret. Dette kan dog ifølge Kommissionen være vanskeligt, navnlig på et tidspunkt, da undersøgelsen vedrørende de faktiske forhold endnu ikke er iværksat. Kommissionen understreger, at der ikke er knyttet nogen som helst sanktion til flytningen af offeret og henviser til, at den i den konkrete sag blev foretaget for at beskytte sagsøgeren og med hendes billigelse. Med hensyn til sagsøgerens påstand om, at Kommissionens begrundelse reelt dækker over en retsstridig hensigt, har Kommissionen anført, at der er tale om et nyt anbringende om magtfordrejning, som bør afvises fra påkendelse. Subsidiært fremhæver Kommissionen, at sagsøgeren ikke har fremsat noget bevis for denne påstand.

- 16 Kommissionen har til sagsøgerens andet anbringende — om overtrædelse af vedtægtens artikel 25 — i svarskriftet gjort gældende, at flytningen af sagsøgeren alene var en foranstaltning til intern organisation, som ikke har ændret hendes vedtægtsmæssige stilling, og som ifølge Domstolens praksis derfor ikke kræver nogen begrundelse. Kommissionen lægger vægt på, at sagsøgeren ikke blev flyttet mod sin vilje, hvorfor der ikke var tale om en akt, der indeholder et klagepunkt efter vedtægtens artikel 25. Kommissionen har i duplikken tilføjet, at sagsøgeren stadig gør tjeneste i Generaldirektorat IX, »Personale og Administration«, Direktorat »Generel Administration«, »Interne Tjenester«, og at hendes arbejdsopgaver ikke er blevet ændret. Subsidiært har Kommissionen anført, at afgørelsen var tilstrækkelig begrundet.
- 17 Kommissionen finder, at Retten bør afvise at påkende sagsøgerens tredje anbringende, hvorefter administrationen skal have tilsidesat sin beskyttelsespligt, idet sagsøgerens ansøgning om bistand ikke blev efterfulgt af en klage i henhold til vedtægtens artikel 90, stk. 2. Kommissionen har vedrørende realiteten henvist til sin undersøgelse, der gjorde det klart, at fjernelsen af sagsøgeren, som Garcia Souto besluttede, var en første reaktion, der trængte sig på i en administrativ situation, som var blevet utålelig på grund af S.'s adfærd, hvilken sagsøgeren var offer for.
- 18 For så vidt endelig angår den ikke-økonomiske skade, som sagsøgeren hævder at have lidt, har Kommissionen anført, at den ikke har udvist nogen retsstridig adfærd, der har kunnet forvolde en sådan skade. Kommissionen har endvidere gjort gældende, at sagsøgeren ikke har påvist en ikke-økonomisk skade, der kan tilregnes Kommissionen.
- 19 Skriftvekslingen er forløbet forskriftsmæssigt. Sagsøgeren har nedlagt følgende påstande:
- Ansættelsesmyndighedens afgørelse af 12. marts 1990 om at flytte sagsøgeren fra Breydel-bygningen til Saint-Michel-bygningen annulleres.
 - Den stiltiende afvisning af sagsøgerens klage, indgivet den 6. april 1990 i henhold til vedtægtens artikel 90, stk. 2, annulleres.

- Sagsøgeren tager forbehold om senere at opføre kravet på godtgørelse for ikke-økonomisk skade.
- Sagsøgte tilpligtes at betale sagens omkostninger.

Kommissionen har nedlagt følgende påstande:

- Frifindelse.
- Spørgsmålet om sagens omkostninger afgøres efter gældende regler.

Formaliteten

- 20 Når det er åbenbart, at en sag indbragt for Retten må afvises, kan Retten jf. artikel 111 i dens procesreglement af 2. maj 1991 (EFT L 136, s. 1), uden at fortsætte sagens behandling træffe afgørelse ved begrundet kendelse. Retten finder, at denne sag er tilstrækkelig belyst ved sagens akter og bestemmer, at det er uforholdende at fortsætte sagens behandling.
- 21 I henhold til tjenstemandsvedtægtens artikel 91, stk. 1, jf. artikel 3, stk. 1, litra a), i Rådets afgørelse af 24. oktober 1988 om oprettelse af De Europæiske Fællesskabers Ret i Første Instans, kan Retten træffe afgørelse i tvister mellem Fællesskabernes og disses ansatte, der vedrører lovligheden af en akt, der indeholder et klagepunkt imod vedkommende som anført i vedtægtens artikel 90, stk. 2. Forekomsten af en sådan akt er altså en ufravigelig betingelse for, at en sag kan realitetsbehandles. Såfremt der åbenbart ikke foreligger en sådan akt, kan artikel 111 i Rettens procesreglement finde anvendelse.
- 22 Det bemærkes herved, at kun akter, der er egnet til umiddelbart at påvirke en tjenstemands retsstilling, kan anses for at indeholde et klagepunkt (jf. f.eks. Domstolens dom af 10.12.1969, sag 32/68, Grasselli mod Kommissionen, Sml. 1969, s. 141). Sådanne akter må udsøndres fra dem, der blot er foranstaltninger til intern

organisation af tjenesten, og som ikke påvirker tjenestemandens vedtægtsmæssige stilling (jf. Domstolens dom af 14.7.1976, sag 129/75, Hirschberg mod Kommissionen, Sml. s. 1259, på s. 1270).

- 23 For så vidt angår flytningen af sagsøgeren fra Breydel-bygningen til Saint-Michel-bygningen, fremgår det af sagens akter, at sagsøgerens vedtægtsmæssige rettigheder ikke på nogen måde er blevet påvirket heraf. Foranstaltningen medførte ingen ændring i sagsøgerens indplacering og ændrede heller ikke hendes materielle rettigheder ifølge vedtægten.
- 24 Hertil skal føjes, at flytning fra én bygning til en anden bygning i samme by ikke kan sidestilles med flytning af en tjenestemand eller ansat fra ét tjenestested til et andet, hvilket på grund af de virkninger, en sådan flytning kan have for den pågældende og dennes familie, kan være en akt, der indeholder et klagepunkt (jf. f.eks. dom af 24.2.1981, forenede sager 161/80 og 162/80, Carbognani og Coda Zabetta mod Kommissionen, Sml. s. 543).
- 25 Det må derfor fastslås, at sagsøgerens arbejdsopgaver ikke ændredes efter flytningen af hende, hvorfor det står fast, at princippet om et passende forhold mellem lønklasse og arbejde ikke blev tilsidesat ved den anfægtede foranstaltning. Der skal herved henvises til, at selv en ændring af en tjenstemands videnskabelige eller administrative opgaver, som klart går videre end en simpel flytning fra en bygning til en anden, ikke er en akt, der indeholder et klagepunkt imod tjenestemanden, hvis de ændrede arbejdsopgaver stadig svarer til dennes lønklasse (jf. Domstolens domme hhv. af 17.5.1984, sag 338/82, Albertini og Montagnani mod Kommissionen, Sml. s. 2123, på s. 2145, af 27.10.1988, sag 280/87, Hecq mod Kommissionen, Sml. s. 6433, på s. 6446, og af 7.3.1990, forenede sager C-116/88 og C-149/88, Hecq mod Kommissionen, Sml. I, s. 599, på s. 625).
- 26 Desuden kan efter Domstolens praksis visse akter, selv om de ikke påvirker tjenestemandens materielle vilkår eller lønklasse, anses for akter, der indeholder et klagepunkt, hvis de gør indgreb i den pågældende ansattes ideelle interesser og fremtidsudsigter (jf. med hensyn til forflyttelser Domstolens domme af 27.6.1973, sag 35/72, Kley mod Kommissionen, Sml. s. 679, navnlig s. 687 ff., og af 29.10.1981, sag 125/80, Arning mod Kommissionen, Sml. s. 2539, navnlig s. 2554). Det er

imidlertid klart, at den omtvistede foranstaltning i denne sag ikke har haft sådanne følger. Da der ikke er sket nogen ændring i sagsøgerens arbejdsopgaver, kan der ikke tages hensyn til sagsøgerens ideelle interesse i at udføre visse opgaver frem for andre (jf. Domstolens dom af 10.3.1978, sag 7/77, von Wüllerstorff und Urbair mod Kommissionen, Sml. s. 769, navnlig s. 779). Der er intet holdepunkt for at antage, at sagsøgerens karriere er blevet ændret eller påvirket af, at hun blev pålagt at udføre sine arbejdsopgaver i en anden bygning. Endelig må det under alle omstændigheder fastslås, at den af sagsøgeren ytrede frygt for, at hendes omdømme er blevet skadet, ikke er begrundet. Dels kan sagsøgeren nemlig personligt forklare »sine omgivelser«, hvorfor hun blev flyttet, dels er S. blevet tildelt en sanktion.

- 27 Den omstridte foranstaltning har således åbenbart ikke ændret sagsøgerens retsstilling, idet hverken hendes vedtægtsmæssige rettigheder eller hendes ideelle interesser er blevet berørt. Det er derfor klart, at foranstaltningen ikke udgør en akt, der indeholder et klagepunkt, men blot er en foranstaltning, som Kommissionen har truffet med henblik på intern organisation af tjenesten. Følgelig er det åbenbart, at sagsøgerens påstand om annullation heraf må afvises.
- 28 For så vidt endelig angår det i påstanden anførte om, at »sagsøgeren tager forbehold om senere at opgøre kravet på godtgørelse for ikke-økonomisk skade« må dette efter Rettens opfattelse fortolkes således, at sagsøgeren hermed alene vil gøre Retten opmærksom på, at hun ikke med denne sag tilsigter at opnå godtgørelse for en sådan skade. Under alle omstændigheder kan heller ikke denne påstand fremmes til realitetsbehandling.

Sagens omkostninger

- 29 I henhold til artikel 87, stk. 2, i Rettens procesreglement pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger. I tvister mellem Fællesskaberne og deres ansatte bærer institutionerne dog selv deres egne omkostninger, jf. reglementets artikel 88.

Af disse grunde

bestemmer

RET TEN (Femte Afdeling)

- 1) Sagen afvises.
- 2) Hver part bærer sine omkostninger.

Således bestemt i Luxembourg, den 4. juli 1991.

H. Jung
Justitssekretær

C. P. Briët
Afdelingsformand